

DAFTAR PUSTAKA

A. Arsip dan Publikasi Resmi

- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Besluit van de Algemeene Rekenkamer no. 11715*, (Koleksi ANRI: Archieven van Financien, 1816-1930) no. 981.
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Departemen van Financien no. 3230*, (Koleksi ANRI: Algemeene Secretary Grote Bundel Missive Gouvernements Secretary 1890-1942), no. 3926.
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Extract Uit Het Register der Besluiten van den Resident van Kediri no. 109/19*, (Koleksi ANRI: Archieven van Financien, 1816-1930) no. 981.
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Extract uit het Register der Besluiten van den Resident van Kediri no. 842/22* (Koleksi ANRI: Archieve van Financien 1816-1930) no. 981
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Gouvernements Post en Telegraafdienst*, (Koleksi ANRI: Algemeene Secretary Grote Bundel Missive Gouvernements Secretary 1890-1942), no. 3926.
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Opgave van op het bureau van den Hoofdambtenaar, Chef van den dienst der Opiumregie ontvangen verantwoordingen no. 1506/R, no. 4490/R, no. 4783/R, no. 1333/R, no. 94/R, no. 4255/R*, (Koleksi ANRI: Archieve van Financien 1816-1930) no.1017.
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Proses-verbaal* (Koleksi ANRI: Archieve Financien 1816-1930) no. 981
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Rapport van 10 November 1894* (Koleksi ANRI: Algemene Secretary Serie Grote Bundel Missive Gouvernements Secretary 1890-1942, 1890) no. 3926.
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Rapport van 11 November 1890* (Koleksi ANRI: Algemene Secretary Serie Grote Bundel Missive Gouvernements Secretary 1890-1942, 1890) no. 3746.
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Soerat Peratoeran dari Beja Apioen di tanah Djawa dan Madura*, (Koleksi ANRI: Archieven Financien 1816-1930) no. 944. hlm.5.
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Surat Keputusan Pemerintah Hindia Belanda no. 10* tanggal 31 Desember 1830.
- Arsip Nasional Republik Indonesia, *Surat permohonan Djie Thay Hien kepada Gubernur Jendral di Batavia*, (Koleksi ANRI: Algemene Secretarie Grote Bundel M.G.S 1890-1942 no. 3926.

Arsip Nasional Republik Indonesia, *Surat permohonan Tan Hwat Hien kepada Gubernur Jendral di Batavia* (Koleksi ANRI: Algemene Secretary Serie Grote Bundel Missive Gouvernements Secretary 1890-1942, 1890) no. 3746.

Arsip Nasional Republik Indonesia, *Surat Permohonan Tjoa Tjing Hoay kepada gubernur jendral di Batavia* (Koleksi ANRI: Algemene Secretary Serie Grote Bundel Missive Gouvernements Secretary 1890-1942, 1890) no. 3746.

Arsip Nasional Republik Indonesia, *Surat pernyataan kemenangan oleh residen Kediri kepada Tan Hwat Hien* (Koleksi ANRI: Algemene Secretary Serie Grote Bundel Missive Gouvernements Secretary 1890-1942, 1890) no. 3746.

Arsip Nasional Republik Indonesia, *Uittreksel uit het Register der Besluiten van den Resident van Kediri no. 31/0.R* (Koleksi ANRI: Archieven van Financien 1816-1930 no. 974).

Arsip Nasional Republik Indonesia, *Verpachting van het regt tot den verkoop van opium in het klein*, (Koleksi ANRI: Archieve van Financien 1816-1930 No. 944).

Bijblad van de Nederlandsche Staats-Courant tahun 1862-1863.

Kediri Stoomstram Maatschappij: *Verslag over het jaar 1917*.

Indisch Verslag 1931

Indisch Verslag 1932

Kolonial Verslag 1866

Kolonial Verslag 1869

Kolonial Verslag 1871

Kolonial Verslag 1872

Kolonial Verslag 1873

Kolonial Verslag 1874

Kolonial Verslag 1875

Kolonial Verslag 1876

Kolonial Verslag 1877

Kolonial Verslag 1878

Kolonial Verslag 1879

Kolonial Verslag 1880

Kolonial Verslag 1881

Kolonial Verslag 1882

Kolonial Verslag 1883
Kolonial Verslag 1884
Kolonial Verslag 1885
Kolonial Verslag 1886
Kolonial Verslag 1887
Kolonial Verslag 1888
Kolonial Verslag 1889
Kolonial Verslag 1890
Kolonial Verslag 1891
Kolonial Verslag 1892
Kolonial Verslag 1893
Kolonial Verslag 1894
Kolonial Verslag 1895
Kolonial Verslag 1896
Kolonial Verslag 1897
Kolonial Verslag 1898
Kolonial Verslag 1899
Kolonial Verslag 1900
Kolonial Verslag 1901
Kolonial Verslag 1902
Kolonial Verslag 1903
Kolonial Verslag 1904
Kolonial Verslag 1905
Kolonial Verslag 1906
Kolonial Verslag 1907
Kolonial Verslag 1908
Kolonial Verslag 1909
Kolonial Verslag 1910
Kolonial Verslag 1911

Kolonial Verslag 1912

Kolonial Verslag 1913

Kolonial Verslag 1914

Kolonial Verslag 1915

Kolonial Verslag 1916

Kolonial Verslag 1917

Nota Betreffende het stelsel van de Kringen in Nederlandsche-Indie Bijblad van de Nederlandsche staats-courant tahun 1862-1863.

Statistisch Jaarcijfers voor het Koninkrijk der Nederlanden Kolonien 1900

Statistisch Jaarcijfers voor het Koninkrijk der Nederlanden Kolonien 1906

Statistisch Jaarcijfers voor het Koninkrijk der Nederlanden Kolonien 1917

Statistisch Jaarcijfers voor het Koninkrijk der Nederlanden Kolonien 1919

Statistisch Jaarcijfers voor het Koninkrijk der Nederlanden Kolonien 1920

Statistisch Jaaroverzicht voor Nederlandsche-indie 1922-1923

Statistisch Jaaroverzicht voor Nederlandsche-indie 1924

Statistisch Jaaroverzicht voor Nederlandsche-indie 1925

Statistisch Jaaroverzicht voor Nederlandsche-indie 1926

Statistisch Jaaroverzicht voor Nederlandsche-indie 1927

Statistisch Jaaroverzicht voor Nederlandsche-indie 1928

Statistisch Jaaroverzicht voor Nederlandsche-indie 7e Jaargang 1929

Staatsblad van Nederlandsch-indie tahun no.65 1837

Staatsblad van Nederlandsche Indie no. 73 tahun 1874.

Staatsblad van Nederlandsch-indie no. 256 tahun 1898

Staatsblad van Nederlandsch-indie no.15 tahun 1900

Staatsblad van Nederlandsch-indie no.50 tahun 1901

Staatsblad van Nederlandsch-indie no. 148 tahun 1906

Staatsblad van Nederlandsch-indie no.150 tahun 1906

Staatsblad van Nederlandsch-indie no. 537 tahun 1907.

Staatsblad van Nederlandsch-indie no. 263 tahun 1911.

Staatsblad van Nederlandsch-indie no. 136 tahun 1921.

Staatsblad van Nederlandsch-indie no. 798 tahun 1922.

Staatsblad van Nederlandsch-indie no. 799 tahun 1922.

Verlag betreffende den dienst der opiumregie over het jaar 1928, (Weltevreden: 1929).

B. Surat Kabar

Bataviasch Nieuwsblad, 18 Januari 1917.

De Indische Courant, 15 Maret 1930.

_____, 24 November 1930.

De Javaa Bode, 12 November 1870.

De Javashce Courant, 22 Oktober 1836.

De Locomotief: Handels-en advertentie blad, 10 Agustus 1875.

_____, 1 Desember 1883.

_____, 23 Agustus 1892.

_____, 28 Juli 1894.

_____, 30 September 1898.

_____, 15 Januari 1903.

De Sumatra Courant, 15 Oktober 1898.

De Telegraf, 28 Desember 1897.

De Tijd, 22 Februari 1896.

_____, 3 April 1901.

Het Nieuws Van Den Dag, 07 April 1908.

Soerabaiasch Handelsblad, 03 Februari 1880

_____, 10 Februari 1880.

_____, 19 September 1886.

_____, 12 Agustus 1897.

_____, 29 Oktober 1898.

De Sumatra Post, 14 Februari 1910

C. Buku

Al Khyar, Agus Ali Imron. 2015. *Muqoddimah Ngrowo Tuttur Lisan Hingga Tulisan* (Yogyakarta: Deepublisser)

Anti Opium Vereeniging. 1940. *Pekerdjahan Membrantas Pemakean Madat*, (Batavia: Anti Opium Vereeniging).

Carey, Peter. 2008 *Orang Cina, Bandar Tol, Candu dan Perang Jawa Perubahan persepsi tentang Cina 1755-1825*, (Jakarta: Komunitas Bambu).

Creutzberg, Peter & Van Laanen. 1987. *Sejarah Statistik Ekonomi Indonesia* (Jakarta: Yayasan Obor Indonesia)

- Eysinga, P. P. Roorda van. 1838. *Aardrijksbeschrijving van Nederlandsch Indie. Ook Ten Dienste Van Hen, Die Zich Tot De Lessen De Koninklijke Militaire Akademie Voorbereiden, Om Eenmaal Naar Nederlandsch Indie Te Vertrekken*. (Breda: Brose & Comp).
- Geertz, Clifford. 1986. *Mojokuto Dinamika Sosial sebuah Kota di Jawa*, (Jakarta: Grafitty Pers).
- G.Gonggrip, diterjemahkan oleh Dharmono Hardjowidjono. 1967. *Sejarah Ekonomis Indonesia*, (Yogyakarta: UGM).
- Handinoto, 2018. *Perkembangan kota di Jawa abad ke XVIII sampai pertengahan abad XIX dipandang dari Sudut Bentuk dan Struktur Kotanya* , (Yogyakarta: Ombak).
- H. Burger, diterjemahkan oleh Prajudi Atmosudirdjo. 1957. *Sejarah Ekonomis Sosiologis Indonesia* (Jilid Pertama), (Jakarta: Pradnja Paramitha).
- Ibrahim, Julianto. 2013. *OPIUM DAN REVOLUSI Perdagangan dan Penggunaan Opium di Surakarta Masa revolusi (1945-1950)*, (Yogyakarta: Pustaka Pelajar).
- I.O.G.T., 1937. *Opiumregie in Nederlandsche-indie*, (Batavia)
- Jr, J.L. Vleming. 1989. *Kongsi & Spekulasi Jaringan Kerja Bisnis Cina*, (Jakarta: PT Pustaka Utama Graffiti).
- Kartodirdjo, Sartono. 2014. *Pendekatan Ilmu Sosial dalam Metodologi Sejarah*, (Yogyakarta: Penerbit Ombak).
- Kuntowijoyo. 2013. *Pengantar Ilmu Sejarah* (Yogyakarta: Tiara Wacana).
- Nurdin, Adnil Edwin. 2007. *Madat, Sejarah, Dampak Klinis dan Penanggulangannya*, (Semarang: Mutiara Wacana).
- Ricklefs, M.C. 2005. *Sejarah Indonesia Modern 1200-2004*, (Jakarta: Serambi Ilmu Semesta).
- R. Rush, James. 2012. *Candu Tempo Doeloe Pemerintah, Pengedar dan Peopium 1860-1910* (Jakarta: Komunitas bambu).
- Rokan, Mustafa Kamal. 2010. *Hukum Persaingan Usaha (Teori dan Praktiknya di Indonesia)*, (Jakarta: Pt Raja Grasindo Persada).
- Sartono Kartodirdjo, Marwati Djoened Poesponegoro, dkk, 1977. *Sejarah Nasional Indonesia IV* (Jakarta: Balai Pustaka)
- Stroomberg. Dr. J. 2018. *Hindia Belanda* (Yogyakarta: IRCISoD).
- Sunardi. 1986. *Arjuna Wiwaha* (Jakarta: Balai Pustaka).
- Suryadinata, Leo. 2002. *Negara dan Etnis Tionghoa*, (Jakarta: Pustaka LP3ES Indonesia).

_____. 1976. *Peranakan Chinese Politics in Java 1917-1942*, (Kent Ridge: Singapore University Press).

Wahid, Abdul. 2013. *From Revenue Farming to state Monopoly: The political Economy of Taxation in Colonial Indonesia, Java c. 1816-1942*, (Belanda: Utrecht University).

1914. *Keterangan Dari Hal Pegangan Boekoe-Boekoe dan Lain-lain Akan Terpakai Asistant Collecteur dan Mantri Pendjoewalan*, (Batavia).

D. Skripsi, Artikel, Jurnal, Majalah

Ainy, Nurul. 2007. "Perdagangan Opium di Surabaya tahun 1899-1936", *Skripsi* (pada Program Studi Ilmu Sejarah. Fakultas Ilmu Budaya. Universitas Airlangga).

Azizah, Siska Nur. 2018. "Afdeeling Berbek Pasca Pemandahan Ibukota: Tinjauan Historis Perkembangan Nganjuk sebagai Pusat Pemerintahan Baru, 1880-1901", *Jurnal pendidikan, Sejarah, dan Ilmu-ilmu sosial Mukadimah* Volume 2, no. 1 Agustus: 1-10.

Baud and Hoffman, J.C. 1853. *Proeve van Eene Geschiedenis van Handel en Het Verbruik van Opium in Nederlandsche Indie*, (Leiden: Brill).

Hidayah, Dewi Nur. 2018. "Sistem dan Pengelolaan Irigasi di Keresidenan Kediri tahun 1903-1942", *Skripsi* (pada Program Studi Ilmu Sejarah. Fakultas Ilmu Budaya. Universitas Airlangga).

Kartodarmodjo. 1938. *Rara Ireng Boekan Kawan, tetapi Lawan*, (Batavia: Pustaka Batavia).

Siti Kur'anania, Siti. 2019 "Pemberantasan Penyakit Pes di Kediri 1911-1933", *Skripsi*, (pada Program Studi Ilmu Sejarah, Fakultas Ilmu Budaya, Universitas Airlangga)

Kusumastuti, Afrita Maya. 2018. "Transportasi Kereta Api di Kediri tahun 1884-1930, *Skripsi* (pada Program Studi Ilmu Sejarah. Fakultas Ilmu Budaya. Universitas Airlangga)

Lubbers, P. 1935. "*De Invloed der Economische Depressie op het Opiumgebruik in Nederlandsch-Indie*", dalam Kolonial Studien (Batavia: G. Kolff & Co).

Narti, 1998. "Perdagangan Opium di Jawa Tahun 1920-1930", *Skripsi*, (pada Program Studi Ilmu Sejarah, Fakultas Sastra, Universitas Gajah Mada).

Overzicht van de Inlandsche Pers no.14 tahun 1919.

Prabowo, Yunanto Eka. 2018. Ubi Kayu di Keresidenan Kediri pada Awal Abad ke-20 Hingga 1940, *Skripsi* (pada Program Studi Ilmu Sejarah. Fakultas Ilmu Budaya. Universitas Airlangga).

- Salmon, Claudine Lombard. 1991. "The Han Family of East Java. Entrepreneurship and Politics (18th-19th Centuries)", *dalam Jurnal Archipel, Volume 41*, 77-79.
- Sasmita, Nurhadi. 2011. "Industrialisasi di Gemeente Blitar tahun 1900-1942", *Jurnal Sejarah Citra Lekha, Volume XVI*, no. 2 Agustus. 1-11.
- Scheltema, J.F. 1907. "The Opium Trade in the Ducht East Indies.1," *American Journal of Sociology, vol 13, no.1, pp 79-112*, (The University of Chicago press).
- Van Hoevell, Van Dr. W. R. Baron. 1868. *Tijdschrift voor Nederlandsch Indie*, (Zalt-Bommel, Joh. Noman dan Zoon).
- Van Ours, Eric W. van Luijk and Jan C. 2001. "*The Effect of Government Policy on Drug Use: Java, 1832-1904, Journal of Economic History, vol.61, No.1 pp, 1-18*, (Cambridge University).
1869. *Bijdragen tot de Taal land en vokenkunde van Nederlandsche indie*, (Het Koninklijk Instituut vor der taal land en volkenkunde van Nederlandsche Indie: S'gravenhage Martinus Nijhoff).
1918. *Encyclopaedia van Nederlandsche Indie*, Jilid II (Leiden: 'S-Gravenhage Martinus Nijhoff, E.J. Brill)
1922. *Report on the Ducht East Indies Section of the Netherlands Red Cross Society and some personal ideas*, (Batavia: Javasche Boekhandel en Drukkerij).

E. Internet

<https://collectie.wereldculturen.nl>

<https://digitalcollections.universiteitleiden.nl>

<http://jstor.org>

<http://lampje.leidenuniv.nl>

<http://seadelt.net>